

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. október 10.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2012/0299(COD)

10521/22
ADD 1

LIMITE

SOC 394
GENDER 117
ECOFIN 651
DRS 32
CODEC 970

TERVEZET – A TANÁCS INDOKOLÁSA

Tárgy: A Tanács álláspontja első olvasatban a nyilvánosan működő részvénytársaságok igazgatói körében a nemek közötti egyensúly javításáról és a kapcsolódó intézkedésekről szóló EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI IRÁNYELV elfogadása céljából

– Tervezet – A Tanács indokolása

I. BEVEZETÉS

1. Az Európai Bizottság 2012. november 14-én benyújtotta a fent említett javaslatot az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.
2. A javaslat célja, hogy orvosolja a nyilvánosan működő részvénytársaságok vezetőtestületeiben a nők alulreprezentáltságának komoly problémáját.
3. Az Európai Parlament a hetedik ciklusa alatt a Jogi Bizottságot (JURI) és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottságot (FEMM) jelölte ki arra, hogy a két bizottság közösen feleljen a jogalkotási javaslatért. A JURI bizottság Evelyn Regnert (SD, AT), míg a FEMM bizottság Ródi Kráca-Cagaropúlut (EPP, EL) jelölte ki társelőadónak, a jelentésről pedig 2013. október 14-én szavaztak. Az Európai Parlament 2013. november 20-án elfogadta az első olvasatban kialakított álláspontját, amely 66 módosítást tartalmazott¹.
4. Az Európai Parlament kilencedik ciklusa során a JURI, illetve a FEMM bizottság Lara Wolterst (SD, NL), illetve Evelyn Regnert (SD, AT) jelölte ki társelőadónak, és miután a Tanács elfogadta a javaslattal kapcsolatos általános megközelítését, a két bizottság 2022. március 16-án közösen úgy határozott, hogy a Parlament első olvasatbeli álláspontja alapján intézményközi tárgyalásokat kezdenek.
5. A Tanácsban a szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport a 2013. február 1-jei ülésén első alkalommal megvizsgálta a javaslatot. A munkacsoport ezen és az ezt követő ülésein (2013. február 18. és március 25.) a hatásvizsgálatot is megvizsgálta.
6. Az EPSCO Tanácsnak 2013. június 20-án, 2013. december 9-én, 2014. június 19-én, 2014. december 11-én és 2015. június 18-án nyújtottak be elért eredményekről szóló jelentéseket. Az EPSCO Tanács 2015. december 7-én megvizsgálta az elnökség által benyújtott kompromisszumos szöveget, de nem tudott minősített többséget elérni a javaslatot illetően. Az EPSCO Tanács 2017. június 15-én egy újabb, elért eredményekről szóló jelentést is kézhez kapott. A különböző szinteken folytatott további munkát követően a Tanács 2022. március 14-én általános megközelítést alakított ki².

¹ P7_TA(2013)0488.

² 6468/22 + ADD 1.

7. 2022 márciusa és júniusa között tárgyalások folytak az Európai Parlament, a Tanács és – segítői minőségben – a Bizottság között a javaslattal kapcsolatos megállapodás elérése céljából. A tárgyalóküldöttségek 2022. június 7-én ideiglenesen megállapodtak a kompromisszumos szövegről, amelyet az Állandó Képviselők Bizottsága 2022. június 15-én megvizsgált és jóváhagyott³.
8. Munkája során a Tanács figyelembe vette az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2013. február 13-i és a Régiók Bizottsága 2013. május 30-i véleményét is.
9. Tekintettel a jogalkotók között létrejött ideiglenes megállapodásra, a Tanács – a jogásznyelvészi ellenőrzést követően – várhatóan 2022 októberében elfogadja a javaslattal kapcsolatban első olvasatban kialakított álláspontját.

II. CÉL

10. A Bizottság a javaslatában 40%-os mennyiségi célkitűzést határozott meg a nyilvánosan működő részvénytársaságok vezetőtestületeiben alulreprezentált nem arányára vonatkozóan, és arra kötelezi a társaságokat, hogy törekedjenek e cél elérésére többek között azáltal, hogy eljárási szabályokat vezetnek be a nem ügyvezető posztot betöltő vezetőtestületi tagok kiválasztására és kinevezésére vonatkozóan.

III. A TANÁCS ELSŐ OLVASATBAN ELFOGADOTT ÁLLÁSPONTJÁNAK ELEMZÉSE

A. Általános megjegyzések

11. Az Európai Parlament és a Tanács a Bizottság javaslata alapján tárgyalásokat folytatott abból a célból, hogy a Tanács első olvasatban kialakított álláspontjának szakaszában létrejöjjön a két intézmény közötti megállapodás (korai második olvasatbeli megállapodás). A tanácsi álláspont tervezetének szövege teljes mértékben tükrözi a társjogalkotók között létrejött kompromisszumot.

³ 9880/22 + ADD 1.

12. A Parlament első olvasatban elfogadott álláspontja nagy vonalakban megerősítette a Bizottság javaslatában követett megközelítést, amely a nemek közötti egyensúly társasági vezetőtestületekben való javítása érdekében minimumelőírásokat határozott meg a tisztességes és átlátható kiválasztási eljárásokra vonatkozóan, ugyanakkor nem állapított meg kötelező kvótákat. A Tanács általános megközelítésében – amelyet több mint kilenc évvel a Parlament első olvasatbeli álláspontja után fogadtak el – szintén támogatta ezt a megközelítést, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy el kell ismerni, hogy a tagállamok különféle eszközöket alkalmazhatnak arra, hogy a szubszidiaritás elvével összhangban meg tudják valósítani az irányelv célkitűzéseit.
13. A Tanács első olvasatban kialakított álláspontjában foglalt kompromisszum alapvető elemei a következők:

B. Szerkezet és hatály

a) A szöveg átrendezése

14. A Tanács a nagyobb fokú egyértelműség céljából átalakította a szöveg szerkezetét annak érdekében, hogy nagyobb hangsúlyt fektessen a nyilvánosan működő részvénytársaságok által elérendő célkitűzések és az azok megvalósításához szükséges eszközök közötti különbségtételre (lásd az 5. és a 6. cikket), valamint hogy pontosítsa a többi rendelkezést, beleértve az egyedi célkitűzésekre, a jelentéstételre és az egyenlőség előmozdításáért felelős szervekre vonatkozó rendelkezéseket (lásd az 5., a 7. és a 10. cikket) is. A szöveg átrendezése lehetőséget adott a felfüggesztési klauzula működésének egyértelműsítésére is (lásd alább). Annak tisztázása érdekében, hogy az irányelv végrehajtása során felfüggesztés alkalmazandó, a társjogalkotók közötti tárgyalások során a vonatkozó cikk átkerült a szöveg későbbi részébe (lásd a 12. cikket). Az elfogadott szöveg szerkezetének többi része a Tanács által az általános megközelítésben alkalmazott logikát követi.

b) Cím

15. Az eredeti javaslat címe csak a nem ügyvezető igazgatókra vonatkozott, a javaslat azonban valójában az ügyvezető igazgatókra is alkalmazandó rendelkezéseket tartalmaz. A Tanács az egyértelműség biztosítása érdekében módosította a címet, hogy nyilvánvalóvá tegye, hogy az irányelv *valamennyi* igazgatóra – azaz az ügyvezető és a nem ügyvezető igazgatókra *is* – kiterjed. Ugyanezt a pontosítást az egész szövegben elvégezték a szükséges helyeken. Ezt a megközelítést a társjogalkotók a tárgyalások során elfogadták, és azt a kompromisszumos szövegben is megtartották.

c) Fogalommeghatározások (3. cikk)

16. A kompromisszumos szövegben a főbb fogalommeghatározásokat összehangolták a Tanács általános megközelítésével. A „nyilvánosan működő részvénytársaság” fogalommeghatározása például így a valamely tagállamban székhellyel rendelkező olyan társaságra értendő, melynek *részvényeivel* kereskedni lehet a szabályozott piacokon.

d) Célkitűzések (5. cikk)

17. Az Európai Bizottság javaslatában is szerepelt már két alternatív célkitűzés, azaz: 40% a nem ügyvezető igazgatók, illetve 33% az összes igazgató esetében, bár ez utóbbi lehetőség kevesebb hangsúlyt kapott. A Tanács újrafogalmazta a két célkitűzést, és mindkettőt egyformán egyértelművé tette a hatály és a tervezett alternatívák pontosítása érdekében. Az Európai Parlament nem látott szükségesnek egy ilyen változtatást, és aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy ez esetleg az ambíció szintje csökkentésének tűnhet. Kompromisszumos megoldásként az 5. cikket némileg átfogalmazták, így az már nem tartalmazza a „törekedjenek arra, hogy [...] elérjék” kifejezést, hanem azt írja elő, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nyilvánosan működő részvénytársaságok a két célkitűzés valamelyikének „hatálya alá tartozzanak”. Maguk a célkitűzések azonban változatlanok maradtak.

e) Köz- kontra magánvállalkozások, valamint olyan társaságok, amelyekben az alulreprezentált nem tagjai a munkavállalók kevesebb mint 10 %-át teszik ki

18. A Tanács törölni kívánta azt a rendelkezést, amely különbséget tesz a köz- és a magánvállalkozások között, mivel az előbbiekre korábbi céldátum vonatkozott. A Parlament a maga részéről törölni kívánta azt a rendelkezést, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy mentesítsék a főbb rendelkezések alól azokat a társaságokat, amelyekben az alulreprezentált nem tagjai a munkavállalók kevesebb mint 10%-át teszik ki. Kompromisszumos megoldásként mindkét rendelkezést törölték.

C. Kiválasztási eljárások

a) Pozitív intézkedések (6. cikk)

19. A Parlament álláspontja több, az előválogatás fázisára alkalmazandó rendelkezést tartalmazott. A társjogalkotók kompromisszumos megoldásként olyan megfogalmazásban állapodtak meg, amely egyértelműen kifejezi, hogy a pozitív intézkedések a kiválasztási folyamat egésze során alkalmazandók. E megközelítéssel, valamint az e tárgyban fennálló állandó ítélkezési gyakorlattal összhangban a kompromisszumos szöveg előírja, hogy a teljes folyamat során, így az előválogatás során is, irányadó kell, hogy legyen a nemek közötti egyenlőség javításának célja, továbbá, hogy elsőbbséget kell biztosítani az alulreprezentált nemnek – feltéve hogy a szóban forgó jelölt ugyanannyira alkalmasnak minősül, mint a másik nemhez tartozó jelölt –, de ez nem történhet automatikusan vagy feltétel nélkül.

b) Tájékoztatási követelmények (a 6. cikk (3) bekezdése)

20. A Parlament az álláspontjában bővítette azoknak az információknak a listáját, amelyeket a nyilvánosan működő részvénytársaságok kötelesek lennének közölni a sikertelen jelöltekkel. Mindazonáltal – az átfogó kompromisszum részeként – a vonatkozó rendelkezések a Bizottság által eredetileg javasoltakhoz nagyon hasonló formában maradtak meg a szövegben.

D. Felfüggesztési klauzula (12. cikk)

21. A Tanács az általános megközelítésében – a szubszidiaritás szellemében – továbbfejlesztette a bizottsági javaslatban foglalt felfüggesztési klauzulát és elvégezte annak finomhangolását annak érdekében, hogy biztosítsa az alapvető fontosságú rugalmasságot azon tagállamok számára, amelyek már a most előírtakkal egyenlő mértékben hatékony intézkedéseket hoztak a társaságok vezetőtestületében a nemek közötti egyensúly javítására, és ezért engedélyezhető számukra az ezen irányelvben meghatározott eljárási követelmények felfüggesztése. A Parlament azonban úgy ítélte meg, hogy a tanácsi szövegben foglalt felfüggesztési klauzula potenciálisan nem eléggé határozott időre szól, illetve helyenként nem egyértelmű, ezáltal jogi kiskapu benyomását kelti. A társjogalkotók kompromisszumos megoldásként arról állapodtak meg, hogy elő kell írni, hogy a felfüggesztési klauzulát csak azok a tagállamok vehessék igénybe, amelyek olyan nemzeti intézkedéseket fogadtak el, amelyek bizonyítottan „ugyanolyan hatékony”-ak; ez pedig azt jelenti, hogy a tagállamoknak vagy kötelező erejű, számszerűsített intézkedéseket kell a jogszabályaikban meghatározniuk, vagy pedig tényleges – konkrét százalékos arányban kifejezett – eredményeket kell felmutatniuk. Továbbá, a kompromisszumos szöveg értelmében, egy tagállam csak akkor veheti igénybe a felfüggesztési klauzulát, ha az irányelv hatálybalépésének időpontjára teljesíti a szükséges feltételeket.
22. A kialakított kompromisszum ezenkívül tartalmazza *azon feltételek zárt listáját*, amelyeket a tagállamoknak teljesíteniük kell ahhoz, hogy élhessenek a felfüggesztéssel, továbbá azon alapvető elemek egyértelműbb leírását, amelyeket a nemzeti jogszabályoknak tartalmazniuk kell. Nem tartalmazza viszont a bizottsági javaslatban szereplő azon kiegészítő lehetőséget, amelynek értelmében a felfüggesztés abban az esetben is igénybe vehető lett volna, ha a tagállam már közeledik a célkitűzés eléréséhez (akkor is, ha még nem érte el a konkrétan meghatározott százalékos arányt). Emellett a felülvizsgálatról szóló cikk egy olyan rendelkezéssel egészült ki, amelynek értelmében a Bizottságnak a 2030. évi jelentésében meg kell vizsgálnia, hogy szükség van-e a felfüggesztési klauzula feltételeinek felülvizsgálatára. Továbbá a felfüggesztési klauzulát igénybe vevő tagállamoknak nem csupán azt kell bejelenteniük, hogy teljesítették-e és hogyan teljesítették az alkalmazandó feltételeket, hanem azt is, hogy további előrelépést tesznek-e a két nem kiegyensúlyozottabb képviselőre felé, az általánosságban elért eredményekre vonatkozó, szélesebb körű jelentéstételi kötelezettségükkel összhangban. A kompromisszumos szöveg azt is előírja, hogy a tagállamoknak alkalmazniuk kell az irányelvet, és a Bizottságnak jelentést kell tennie az alkalmazásról.

E. Dátumok és határidők (5. cikk)

23. Tekintettel a javaslat első ízben történt megfogalmazása óta eltelt évekre, a Tanács az általános megközelítésében aktualizálta a dátumokat és határidőket. A Parlamentnek azonban – mivel a véleményét már 2013-ban elfogadta – nem állt módjában elvégezni ugyanezt az aktualizálást. A társjogalkotók a tárgyalásaik során az átültetési határidőre, valamint az irányelv célkitűzéseinek elérésére meghatározott céldátumra összpontosítottak, és a Parlament rövidebb határidőket tartott szükségesnek. A kialakított kompromisszum visszatér a szokásos kétéves átültetési határidőhöz, a számszerűsített célok elérésére vonatkozó céldátumot pedig 2026. június 30-ában állapítja meg, ami pontosan a két társjogalkotó megbízatásában meghatározott céldátumok közé esik.

F. Szankciók (8. cikk)

24. A Tanácsnak az általános megközelítésében foglalt álláspontja és a Parlament álláspontja jelentős mértékben eltért egymástól abban a tekintetben, hogy míg az előbbi csupán rövid és általános megfogalmazást tartalmazott a „végrehajtási intézkedések”-re vonatkozóan, addig az utóbbi részletesebben előírta a tagállamok számára, hogy konkrét szankciókat – például bírságokat, a kinevezések visszavonását, valamint a közbeszerzésekből és az európai alapokhoz való hozzáféréstől történő kizárást – vezessenek be. A kialakított kompromisszumos szövegben a „szankciók” kifejezés szerepel, és a Bizottság eredeti javaslatának megfelelően a szöveg csupán példaként említi meg a bírságokat és a kinevezések visszavonását. A szövegbe a közbeszerzésekre vonatkozó általános rendelkezés is került, amely szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nyilvánosan működő részvénytársaságok a közbeszerzési szerződések és koncessziók teljesítése során az alkalmazandó uniós jogszabályokkal összhangban teljesítsék az alkalmazandó szociális és munkajogi kötelezettségeket. Végezetül, a kompromisszum részeként belekerült a szövegbe egy alternatív szankció, illetve informális ösztönző is: nevezetesen az, hogy a tagállamoknak közzé kell tenniük azon társaságok jegyzékét, amelyek sikeresen teljesítették az irányelvben meghatározott számszerűsített célokat.

G. Felülvizsgálat (13. cikk)

25. A Parlament az álláspontjában kifejezett lehetőséget irányzott elő a Bizottság számára arra, hogy javasolja az irányelv hatályának felülvizsgálatát – annak érdekében, hogy az magában foglalja az európai intézményeket és szerveket, valamint a nyilvánosan működő részvénytársaságoktól eltérő gazdasági társaságokat –, továbbá javasolja a szankciók és a felfüggesztési klauzula felülvizsgálatát is. A Tanács általánosabb megfogalmazást javasolt, tekintettel arra, hogy a Bizottságnak eleve minden esetben kezdeményezési joga van az irányelvet módosító vagy kiegészítő jövőbeli javaslatokra vonatkozó döntések esetében. A kialakított kompromisszumos szöveg arra vonatkozó felkérést tartalmaz, hogy a Bizottság a 2030. évi jelentésében vizsgálja meg az irányelv hatékonyságát, továbbá annak esetleges szükségességét, hogy egyrészt a későbbiekben bővítsék az irányelv hatályát a nyilvánosan működő részvénytársaságoktól eltérő, kkv-nak nem minősülő gazdasági társaságok bevonása érdekében, másrészt pedig vizsgálják felül a felfüggesztési klauzula egyik feltételét, nevezetesen az elért eredményeken alapuló feltételt (a 12. cikk (1) bekezdésének a) pontja). Amint ez a kompromisszumos szövegben szerepel, a kkv-k és az uniós intézmények egyértelműen ki vannak zárva a felülvizsgálatról szóló cikkből. Bekerült ugyanakkor a szövegbe egy olyan új (12) preambulumbekzdés, amely az uniós intézmények példamutató szerepével foglalkozik, a már létező esélyegyenlőségi stratégiák figyelembevétele érdekében.

H. Technikai melléklet

26. A Tanács az álláspontját technikai melléklettel egészítette ki, amely az alulreprezentált nemhez tartozó igazgatói pozíciók azon célszámait tartalmazza, amelyeket az irányelvben százalékos arányban kifejezett célok eléréséhez szükségesnek ítélt. Ez a melléklet a társjogalkotók által elfogadott kompromisszumos szövegnek is részét képezi.

IV. ÖSSZEGZÉS

27. A Tanács az álláspontjában fenntartja az Európai Bizottság javaslatában szereplő fő célkitűzéseket, és teljes mértékben tiszteletben tartja azt a kompromisszumot, amelyet a Tanács és az Európai Parlament az Európai Bizottság támogatásával a nem hivatalos tárgyalások során elért.
28. A társjogalkotók által kialakított kompromisszumot megerősítette az a levél, amelyet az Európai Parlament JURI bizottságának, illetve FEMM bizottságának elnöke küldött 2022. június 16-án. A kompromisszumos szöveget a Tanács várhatóan első olvasatban kialakított álláspontként, kellő időben elfogadja.